

Dziennik ustaw państwa

dla

królestw i krajów w Radzie państwa reprezentowanych.

Cześć XXII. — Wydana i rozesłana dnia 2 czerwca 1874.

69.

Ustawa z dnia 16 maja 1874,

zmieniająca niektóre przepisy o postępowaniu ustnem, pisemnem i sumarycznem w sporach cywilnych.

Za zgodą obu Izb Rady państwa postanowilem i stanowiąc co następuje:

§. 1.

I. Pod względem oznaczania sposobu postępowania.

Przepisy ustawowe, o stosowaniu zwyczajnego postępowania ustnego lub pisemnego w trybunałach miast stołecznych, stosować należy także w trybunałach pierwszej instancyi miast niestołecznych.

Spory cywilne, które na mocy ustawy toczyć się powinny w postępowaniu pisemnem, można przenieść na drogę postępowania ustnego tylko wtedy, gdy sędziemu będzie na piśmie udowodnione, że strony zgodziły się na postępowanie ustne.

Jeżeli zaś tylko jedna ze stron wnosi wytoczenie postępowania ustnego zamiast pisemnego, zwłaszcza, jeżeli w skardze lub obronie uczyniono wniosek wyznaczenia dnia do audyencyi, w celu, aby strony porozumiały się co do takiej zmiany postępowania, wniosku takiego uwzględniać nie należy, jako nienadającego się do postanowienia w tej mierze.

§. 2.

Kwotę 200 zł. mon. kon. od której zależało zastosowanie postępowania sumarycznego, podwyższa się do 500 zł. wal. austr.

Kwoty uzasadniające właściwość sądów delegowanych miejsko powiatowych, zniża się z 500 zł., 50 zł. i 25 zł. mon. konwencyjnej, na 500 zł. 50 zł. i 25 zł. wal. austr.

§. 3.

II. Pod względem terminów i andyencyi.

Przepisy o terminie do wniesienia obrony zmienia się w ten sposób, że termin dni 30 idzie w zastosowanie nie tylko w miejscu sądu, lecz w całym obrębie trybunału pierwszej instancyi, w którym sąd ma siedzibę; termin 45 dni w całym obrębie sądu krajowego wyższego, termin dni 60, w królestwach i krajach w Radzie państwa reprezentowanych a po za tym obrębem leżących, termin zaś dni 90 w krajach, w których ustawa niniejsza nie obowiązuje.

§. 4.

W przypadkach nagłych, jeżeli pozwany mieszka nie zbyt daleko od siedziby sądu a komunikacya jest łatwa, sędzia może na wniosek powoda skrócić terminy w §. 3 wyznaczone a więcej niż dni 30 wynoszące, ale nie mniej jak do dni 30.

Przeciwno takiemu zarządzeniu sędziego nie ma środka prawnego; pozwalnemu służy prawo wyjednać sobie u sędziego przedłużenie terminu, jeżeli tego potrzebuje do wniesienia obrony.

§. 5.

W postępowaniu ustnem, pisemnem i sumarycznem, terminy do wnoszenia pism, jakoteż terminy do przedsiębrania innych czynności procesowych, rozpoczynają się i liczą się bez względu na niedziele, święta i wszelkie dni wolne.

Termin, którego ostatni dzień przypada na niedzielę lub na święto powszechne, kończy się z następnym dniem powszednim. Toż samo dzieje się i wtedy, gdy koniec terminu jest oznaczony wymienieniem dnia kalendarzowego.

§. 6.

Z ważnych powodów sędzia może przedłużyć terminy do podania obrony, repliki, dupliki, trypliki i kwadrupliki, do odpowiedzi na wywołanie lub podanie skargi wywołanego, do wytknięcia omyłek w rachunku, do usprawiedliwienia zapowiedzenia, sekwestracji i ostrzeżenia hipotecznego. Żaden inny termin postępowania orzekającego w procesie ustnym, pisemnym i sumarycznym nie może być na mocy sędziowskiego orzeczenia przedłożonym.

§. 7.

W każdej prośbie o przedłużenie terminu, należy:

1. Podać a jeżeli można poświadczyć przyczyny dla których uprasza się o przedłużenie terminu. §
2. Wymienić dzień kalendarzowy do którego chcieliby mieć termin przedłużonym.
3. Wymienić o który to już termin uprasza się i dołączyć przedłużenia terminu, które proszący uzyskał poprzednio.

Jeżeli w prośbie o przedłużenie terminu nie ma wzmianek pod liczbą 2 lub 3 przepisanych, jakoteż, jeżeli w takowej uchybiono jakimkolwiek innym formalnościom, prośbę taką zwrócić należy niezwłocznie do poprawienia a zarazem wyznaczyć termin najwięcej trziedniowy w którym poprawiona prośba o przeniesienie terminu ma być podana, gdyż w razie przeciwnym nie uważanoby takowej za podaną w tym dniu, w którym pierwotnie nadeszła, lecz ocenianoby ją podług czasu, w którym została powtórnie wniesiona.

§. 8.

Po raz pierwszy sędzia może przedłużyć termin bez wysłuchania strony przeciwnej, jeżeli uzna, że żądanie jest uzasadnione i jeżeli żądane przedłużenie nie wynosi więcej, niż termin pierwotny.

Jeżeli nie zachodzą warunki pozwalające na przedłużenie terminu w taki sposób, albo, jeżeli kto, po pierwszej prośbie o przedłużenie, żąda dalszych przedłużeń tego samego terminu, wówczas sędzia wezwać powinien podług obowiązujących przepisów stronę przeciwną, aby objawiła swoje zdanie.

§. 9.

Jeżeli strona przeciwna nie objawi swojego zdania, uważa się to wówczas tak, jak gdyby pozwalała na przedłużenie terminu do dnia kalendarzowego, w prośbie o przedłużenie wyrażonego.

Jeżeli strona przeciwna oświadczy, że wcale nie pozwala na przedłużenie terminu lub nie na tak długie jak proszący żąda; wówczas sędzia rozstrzygnąć powinien prośbę o przedłużenie po starannem rozważeniu wszystkich okoliczności.

Jeżeli strona przeciwna oświadczy, że na żądane przedłużenie przystaje po raz ostatni, wówczas sędzia ma wprawdzie przychylić się do przedłużenia na które strona przystała, ale w rezolucyi wyrazić powinien, że termin przedłuża się po raz ostatni.

W jakichkolwiek przypadkach pozwala się na przedłużenie terminu wyrazić należy w rezolucyi dzień kalendarzowy, z którym tenże upływa.

§. 10.

Każdą prośbę o dalsze przedłużenie terminu, który w przypadkach, w ustępie 2 i 3 §-fu 9-go wyszczególnionych, sędzia już był przedłużył, powinien sędzia odrzucić z urzędu jako niedopuszczalną, jeżeli równocześnie z podaniem prośby nie będzie na piśmie udowodnione przyzwolenie strony przeciwnej.

§. 11.

Jeżeli sędzia odmówi przedłużenia terminu, wówczas zyskuje strona do wykonania tej czynności procesowej, do której o przedłużenie terminu prosiła, jeszcze tyle dni, licząc od doręczenia odmownej rezolucyi, ile w czasie podania odrzuconej prośby o przedłużenie, zostawało jeszcze z terminu, na który strona ostatni raz przystała lub sąd zezwolił.

Prośby o przedłużenie, odrzucone z urzędu w myśl §. 10, jako niedopuszczalne, nie wstrzymują upływu bieżącego terminu.

§. 12.

Jeżeli strona podaje prośby o przedłużenie terminu do czynności procesowej tak szybko jedną po drugiej, że w czasie nadejścia późniejszej prośby, ostateczny skutek poprzedniej prośby o przedłużenie, którą stronie przeciwnej do

objawienia zdania przesłano, nie jest jeszcze pewny, wstrzymać się należy z jakimkolwiek załatwieniem każdej późniejszej prośby dopóty, aż sędzia będzie mógł ocenić skutek poprzednich starań o przedłużenie i wziąć go za podstawę do załatwienia późniejszej prośby.

§. 13.

Jeżeli strona, stając na audyencyi, zażąda odroczenia, ale strona przeciwna sprzeciwia się jej żądaniu i wnosi, aby rozprawa dalej się toczyła, wówczas co do żądanego odroczenia rozstrzygnąć należy natychmiast.

Jeżeli sędzia, który na audyencyi przewodniczy rozprawie, nie ma prawa rozstrzygać, postarać się powinien niezwłocznie o uchwałę sądu i wezwać strony, aby dla uniknięcia skutków prawnych niestawiennictwa, czekały na ogłoszenie rozstrzygnięcia.

Rozstrzygnięcie oznajmić należy stronom ustnie a że się to stało, trzeba zapisać w protokole.

Jeżeli odmówiono odroczenia audyencyi, przystąpić należy natychmiast do rozprawy względem rzeczy samej.

Jeżeli strona oddali się pierwiej, nim rozstrzygnięcie sędziowskie, odmawiające odroczenia, będzie ogłoszone, albo, jeżeli po ogłoszeniu tegoż, wzbrania się przystąpić do rozprawy względem rzeczy samej, odbyć należy rozprawę tylko z drugą stroną, a na tego, który oddalił się lub dalszego rozprawiania się odmówił, spadają skutki prawne niestawiennictwa.

Załatwiając audyencyą, zawiadomić należy strony zawsze na piśmie o rozstrzygnięciu co do żądanego odroczenia.

Termin do wniesienia rekursu liczy się od doręczenia tej rezolucyi.

§. 14.

Jeżeli przed czasem wyznaczonym na audyencyą, nadejdzie prośba pisemna o odroczenie, nie należy doręczać jej stronie przeciwnej, aby objawiła swoje zdanie, ale z urzędu zarządzić należy odroczenie audyencyi, jeżeli strona w prośbie wykaże, że nieprzewyciężona przeszkoda niepozwoliła jej stawić się w czasie wyznaczonym, a sędzia może przed tym czasem zarządzić doręczenie obu stronom rezolucyi odraczającej.

We wszystkich innych przypadkach, o prośbach takich stronie stawiającej oznajmić należy na audyencyi i z prośbami takimi równie jak z ustnemi postąpić należy podług §. 13, trzymając się tej zasady, że i na proszącego o odroczenie, jeżeli nie stanął, a żądanie jego odrzucono, i to odrzucenie na audyencyi oznajmiono, spadają skutki prawne niestawiennictwa.

§. 15.

Jeżeli audyencya będzie odroczona rozstrzygnięciem sędziego, wówczas na stronę, która dała przyczynę odroczeniu, włożyć należy na wniosek strony przeciwnej obowiązek wynagrodzenia kosztów, które zrządziło odroczenie, a kwotę takowego wyznaczy sędzia.

§. 16.

Rekurs przeciwko orzeczeniu, którem przedłużenia terminu lub odroczenia audyencyi całkiem lub po części, odmówiono, nie tamuje toku i ukończenia postępowania, mianowicie zaś złożenia aktów do wyroku.

Atoli sędzia winien wstrzymać się z rozstrzygnięciem w sprawie głównej aż do załatwienia rekursu.

Od orzeczeń drugiej instancyi, któremi przedłużenie terminu lub odroczenie audyencyi w pierwszej instancyi pozwolonom lub odmówionem zostało, rekurs nadzwyczajny nie jest dopuszczalnym. Rekursy takie sędzia pierwszej instancyi odrzuci z urzędu jako niedopuszczalne.

§. 17.

III. Pod względem postępowania dowodowego.

Od wyroków przedstanowczych na dowód ze świadków lub ze znawców, apelacya odrębna miejsca mieć nie może.

Przeciw pozwoleniu na spisanie dowodu dla wiecznej pamięci rekurs odrębny jest niedopuszczalny.

Te apelacye i rekursy, które na mocy niniejszych przepisów są niedopuszczalne, odrzucić ma z urzędu sędzia pierwszej instancyi. Wolno jednak stronom połączyć swoje zażalenia po wydaniu wyroku w przedmiocie głównym z apelacyą od tego wyroku a nawet przez spisanie dowodów ku wiecznej pamięci zabezpieczyć sobie dowody przez wyrok przedstanowczy niedopuszczone, jeżeli warunki ustawowe mają miejsce.

§. 18.

Przeprowadzając dowód ze świadków lub ze znawców, może sędzia zadawać świadkom i znawcom takie pytania jakie uzna za potrzebne do wyjaśnienia lub uzupełnienia zeznania świadków albo wyводу znawców.

§. 19.

Stronom wolno być obecniemi podczas przesłuchiwania świadków.

Jeżeli strona poważy się przerwać świadkowi lub w sposób niedozwolony usiłuje wpłynąć na jego świadectwo, napomnieć ją należy, pod zagrożeniem wzbronienia obecności podczas słuchania świadków a wydalić, jeżeliby napomnienie było bezskuteczne.

Przepis, ażeby świadkowie przysięgali że nie odkrywają nikomu swego zeznania dopóki go sąd nie ogłosi, znosi się.

§. 20.

Strona, która stanęła dla przysłuchania się świadkom, może zadawać świadkowi za pośrednictwem sędziego, lub za jego przyzwoleniem, bezpośrednio, takie pytania, jakie uzna za potrzebne do wyświecenia lub uzupełnienia jego zeznania.

Przeciwnikowi dowodzącego służy prawo to zawsze, chociażby nawet zaniedbał przedstawić na piśmie pytania szczegółowe.

§. 21.

Sędzia odrzucić powinien pytania, jakoteż przedstawione pytania szczegółowe, które uzna za niestosowne, albo które na zasadzie osnowy wyroku przedstanowczego są wyłączone, i że się to stało, zapisać w protokole z przytoczeniem powodu.

Przeciwko odrzuceniu pytania lub jakiegoś pytania szczegółowego, odrębny środek prawny nie jest dopuszczalny; wolno jednak stronie połączyć zażalenie z apelacją od wyroku w przedmiocie głównym.

§. 22.

Jeżeli świadków ma przesłuchać sędzia do tego wezwany, odezwe przygotować należy, nie czekając na termin do przedstawienia pytań szczegółowych.

Przeciwnik dowodzącego może wezwanemu do tego sędziemu przesłać bezpośrednio swoje pytania szczegółowe.

Wezwany sędzia zawiadomić powinien strony o czasie wyznaczonym do słuchania świadków, wyjąwszy przypadki nader nagłe.

Przepisy §§. 19 aż do 21 stosowane będą także do przypadku słuchania świadków przed sędzią wezwanym.

§. 23.

IV. Pod względem doręczania powodów orzeczenia.

Także w pisemnem i ustnem postępowaniu powody wyroku doręczyć należy z urzędu jednocześnie z wyrokiem, przegrywającemu, albo, jeżeli w przedmiocie głównym żadna ze stron całkiem nie wygrała, obudwu stronom.

§. 24.

V. Pod względem kosztów procesu.

Strona, w sporze całkiem przegrywająca, wynagrodzić powinna we wszystkich przypadkach koszta stronie przeciwnej zrządzone, a potrzebne jej do stosownego dochodzenia swego prawa lub obrony.

Jakie koszta uważać należy za potrzebne, w szczególności zaś ilurazowe przedłużenia terminów i odroczenia audyencyi, uważać należy za usprawiedliwione, orzec ma sędzia, po starannem rozważeniu wszystkich okoliczności.

§. 25.

Jeżeli każda ze stron częścią wygrywa, częścią przegrywa, wówczas koszta stosunkowo się dzielą lub wzajemnie znoszą. Ale i w tym przypadku można nakazać stronie wynagrodzenie wszystkich kosztów, jeżeli strona przeciwna przegrała tylko w części stosunkowo nieznacznej, której popieranie nie sprawiło osobnych kosztów.

§. 26.

Przepisy §§. 24 i 25 idą w zastosowanie także do orzeczeń sądów drugiej i trzeciej instancji względem kosztów sądowych pierwszej i wyższych instancji a okoliczność, że strona ma za sobą wyroki niższych instancji, nie wywiera wpływu na zmieniające orzeczenia wyższych instancji.

§. 27.

VI. Zastosowanie w szczególnych sposobach postępowania.

O ile przepisy o postępowaniu ustnem, pisemnem lub sumarycznem mają służyć za prawo uzupełniające w innych szczególnych rodzajach postępowania,

o tyle także w szczególnych sposobach postępowania stosowane będą przepisy do uzupełnienia służące ze zmianami w ustawie niniejszej zawartemi.

§. 28.

VII. Przepisy wykonawcze.

Ustawa niniejsza wchodzi w moc obowiązującą z pierwszym dniem drugiego miesiąca kalendarzowego który nastąpi po jej ogłoszeniu.

Od tego dnia przestają obowiązywać wszystkie te przepisy ustaw o postępowaniu ustnem, pisemnem i sumarycznem, które nie dadzą się pogodzić z ustawą niniejszą.

Atoli terminy bieżące, prośby o przedłużenie, jakoteż oświadczenia strony przeciwnej co do prośb o przedłużenie i rekursy przeciwko orzeczeniom sędziowskim co do prośb o przedłużenie, jeżeli te prośby o przedłużenie, oświadczenia lub rekursy podane zostały przed rzezonym dniem, tudzież apelacye od wyroków przedstanowczych na dowód ze świadków lub ze znawców i rekursy przeciwko pozwoleniom na przeprowadzenie dowodu ku wiecznej pamięci, jeżeli wyrok przedstanowczy lub pozwolenie wydane zostały przed tymże dniem, oceniać należy podług ustaw dotychczas obowiązujących.

Także do spraw, które toczyły się już w czasie wejścia ustawy niniejszej w moc obowiązującą nie będą stosowane przepisy §. 2.

Podobnie i do spraw, w których wydano już wyrok w pierwszej instancji, nie będą stosowane przepisy o niemożności przedłużenia terminów do wyводу uciążliwości apelacyjnych i rewizyjnych ani też przepisy §§. 24 do 26.

§. 29.

Wykonanie ustawy niniejszej porucza się ministrowi sprawiedliwości.

Budapeszt, dnia 16 maja 1874.

Franciszek Józef r. w.

Auersperg r. w.

Glaser r. w.

